

[Petra Petersen.]

junkturer, ting, der gjorde sig gældende for befolkningen i 30ernes kriseår, gav sig udslag i nedgang af børnefødslerne. I krigsårene steg antallet af børnefødsler igen og kulminerede i 1945 med 23,5 promille. Det må antagelig tilskrives krigskonjunkturerne, den høje beskæftigelse og den tilsyneladende større pengerigelighed, der gav større muligheder for, at de unge kunne sætte bo. Derefter følger igen nedgang i fødslerne fra 1945 til 1950, da fødselspromillen dalede fra 23,5 til 18,7, den samme, som vi havde i 1930. Årsagen hertil må så åbenbart være den usikkerhed, hvorunder store dele af befolkningen lever i dag.

Hvorvidt den dalende fødselshyppighed er faretruende for vort samfund, kan diskuteres, men det er vægtige grunde, der er årsagen til, at folk i dag frygter for at sætte børn i verden. I det sidste halve år er diskussionen omkring abortproblemet, børnefødslerne og den siddende svangerskabskommission igen dukket op, og ønsket og kravet om en bedre lovgivning for moder og barn er øget.

Forslaget om moderskabsydelse er siden 1938, da befolkningskommissionens betænkning forelå, diskuteret i vide kredse i befolkningen, og ikke mindst i kvindekredse har man i forbindelse med problemerne omkring familiepolitikken drøftet dette forslag. Alligevel har ingen af de skiftende regeringers socialministre eller partierne i rigsdagen taget initiativ til at fremsætte forslag om moderskabsydelse, før den kommunistiske gruppe fremsatte lovforslaget i rigsdagssamlingen 1946—47. I de efterfølgende samlinger har vi hvert år genfremsat lovforslaget, og når jeg nu i dag igen fremsætter det, er det for syvende gang.

Det er nødvendigt, at vi her i landet gennemfører en bedre familiepolitik, også bortset fra stigende eller dalende fødselshyppighed. Det lovforslag, jeg i dag her fremsætter, tager da også sigte på økonomisk at sikre, støtte og hjælpe kvinderne under graviditet og fødsel. I de lande, hvor man har gennemført moderskabsydelse, har man erkendt, at samfundet har et stigende ansvar overfor den nye generation. Man har erkendt, at såfremt alle de udgifter, der er forbundet med en fødsel, fuldtud skulle betales af den enkelte familie, ville det for langt den største del af befolkningen være

en altfor hård belastning af familiens økonomi.

Loven om moderskabsydelse og om erhvervsmæssigt arbejdende kvinders rettigheder og pligter i anledning af fødsel er, som titlen siger, delt i to afsnit.

Det første afsnit, der omhandler moderskabsydelsen, går ud på, at enhver gravid kvinde, der er nydende eller bidragydende medlem af en statsanerkendt sygekasse eller nydende medlem af en statskontrolleret sygeforsikring, samt enhver gravid kvinde, der ikke er medlem af sygekasse eller sygeforsikring, fordi hun ikke opfylder de herfor fastsatte helbredsforhold, har ret til at få udleveret det til det spæde barns inderbeklædning nødvendige udstyr samt sengeleddet efter nærmere fastsatte bestemmelser, endvidere anvisning på hushjælp i 10 dage, kontant hjælp til køb af barnevogn og barneseng samt et kontant beløb til delvis dækning af de øvrige med fødslen og barnets udstyr forbundne udgifter.

Andet afsnit af lovforslaget omhandler udearbejdende kvinders rettigheder og pligter i anledning af fødsel og går ud på for det første at forbyde afskedigelse af kvinder som følge af graviditet eller fødsel, for det andet at sikre den udearbejdende kvinde ret til indenfor arbejdstiden at have den fornødne frihed til at give barnet die og for det tredje at sikre udearbejdende kvinder ret til svangerskabshvile før og efter fødslen samt at sikre hende retten til dagpenge under svangerskabshvilen.

Den hjælp, vi her i Danmark har sikret familierne ved en forestående fødsel, indskrænker sig til jordemoder- og lægehjælp ved fødslen samt helbredsundersøgelse under svangerskabet. Dertil kommer mælkehjælpen, der giver kvinder, der opfylder de økonomiske betingelser for medlemsskab i sygekasse, ret til gratis mælk før og efter fødslen.

Kun et lille antal udearbejdende kvinder sikres der svangerskabshvile med dagpenge eller løn gennem bestemmelser i fabrikloven og tjenestemandsløven. Øvrige udearbejdende kvinder har ingen ret til svangerskabshvile og har kun de dagpenge, de har sikret sig gennem deres sygekasse.

Husmoderafløsningen er ikke obligatorisk for kommunerne og er derfor ikke gennemført i alle kommuner. Kun for meget lave indtægter er hjælpen gratis, ligesom